

József Attila

Általános Művelődési Központ

Bölcsőde

SZAKMAI PROGRAM

2018 – 2021

Készítette:

Soósné Záluszkai Mária

intézményvezető

TARTALOMJEGYZÉK

1.	BEVEZETÉS	4
2.	HELYZETELEMZÉS	7
3.	A BÖLCSŐDE HITVALLÁSA	7
4.	HUMÁN ERŐFORRÁS	8
5.	DOLOGI-TÁRGYI FELTÉTELEINK	9
6.	A BÖLCSŐDE ALAPFELADATA	10
7.	A BÖLCSŐDE EGYÜTTMŰKÖDÉSE	10
8.	A BÖLCSŐDEI NEVELÉS - GONDOZÁS.....	11
9.	NAPIREND	19
10.	GYERMEKÉLELMÉZÉS	21
11.	A BÖLCSŐDEI ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA	22
12.	A TÁJÉKOZTATÁS HELYI MÓDJA	23
13.	AZ ELLÁTOTTAK ÉS A SZOLGÁLTATÁST VÉGZŐK JOGAINAK VÉDELME ...	25
14.	LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	28
15.	IRODALOMJEGYZÉK	29

MELLÉKLET

A BÖLCSŐDE ALAPADATAI

Az intézmény neve: József Attila Általános Művelődési Központ Bölcsőde

Telephely: 5820 Mezőhegyes, Csokonai u 1.sz

Nyitva tartás: 7:00-17:00 óráig

Férőhelyek száma: 10 fő

Elérhetőségek: Telefon: 30/445 - 90 - 88

e-mail: mezohegyes.bolcsode@gmail.com

honlap: www.mezohegyesamk.hu

Fenntartó: Mezőhegyes Város Önkormányzata
5820 Mezőhegyes, Kozma F u 22.

A működtető intézmény: József Attila Általános Művelődési Központ
5820 Mezőhegyes, Béke park 1. sz.

A működtető intézmény vezetője: Soósné Záluszkai Mária

Ágazati azonosító: S0307388S0307395

*A gyermek a legtökéletesebb teremtmény, mert egyedül ő tudja megalkotni saját egyéniségét.
A gyermek lelke lágy viaszhoz vagy fehér papírhoz hasonló, ahová magának a gyermeknek
kell belevésni a képzeteket."
/Maria Montessori/*

1. BEVEZETÉS

Mezőhegyes, jelentős történelmi múlttal rendelkező parkváros, Békés megyében. Egyedi arculatával, műemlék épületeivel, és parkjaival, kiemelkedik az alföldi kisvárosok sorából. Hosszú évekig az Állami Gazdaság a ménessel, és a Cukorgyár biztosította a város dinamikus fejlődését. A privatizációs folyamat és a Cukorgyár bezárása miatt, jelentősen csökkent a munkalehetőség, ezért sok család az elköltözés mellett döntött. A lakosság számának csökkenésével, a kor- összetétel is jelentősen megváltozott. A fokozatos elöregedés miatti helyzetet súlyosbítja, a fiatalok elvándorlása. Amíg 2009-ben még 6100 főről beszélhettünk, 2012. május hónapban már csak 5700 fő körüli az állandó lakosok lélekszáma. Városunk gazdasági és társadalmi szempontból is halmozottan hátrányos helyzetű. A magas munkanélküliségi arány miatt, növekszik azon családok száma, akik önhibájukon kívül kerültek nehéz helyzetbe, és esélyük sincs önerőből kilépni ebből a körből. A születések száma hosszú idő óta folyamatosan csökkent, 1998 - 2003 között éves átlagban 61, 2012-ben már csak 25 gyermek született, majd 2015, 2016, 2017 években 30 és 40 fő között stagnál.

Mezőhegyes Város Önkormányzata a DAOP-4.3.1/C-2f-2010-0002 pályázat támogatásával hozta létre a bölcsődét melynek üzemeltetője a József Attila Általános Művelődési Központ.

A bölcsőde szakmai programját meghatározó jogszabályok, irányelvek

- az ENSZ Emberi jogok nyilatkozata
- az ENSZ Egyezmény a gyermek jogairól
- az Európa Tanács Miniszterek Bizottsága Rec. (2002) 8-as ajánlása a tagállamok számára a napközbeni gyermekellátásról
- az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 1992. évi LXIII. törvény a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról (adatvédelmi törvény)
- 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

- 235/1997. (XII. 17.) Kormányrendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról.
- 328/2011. (XII. 29.) Kormányrendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- 259/2002. (XII. 18.) Korm. rendelet a gyermekjóléti és gyermekvédelmi
- szolgáltató tevékenység engedélyezéséről, valamint a gyermekvédelmi vállalkozói engedélyezésről
- 257/2000 (XII. 26) Kormányrendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról
- 281 / 1997. (XII. 23.) Kormányrendelet a Működési engedélyek kiadásáról
- a pszichológiai és a pedagógiai kutatások eredményei
- az első életéveknek a későbbi fejlődés szempontjából is meghatározó szerepének elismerése
- a bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályai
- valamint a módszertani levelek, útmutatók, ajánlások
- a bölcsődei ellátás nemzetközileg elismert gyakorlata
- a KJT mindenkor irányadó módosításai
- 8/2000 (VIII.4.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásba vételéről
- 9/2000 (VIII.4) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek
- továbbképzésétől és a szociális szakvizsgáról
- Az Emberi Erőforrások Minisztériumának 6/2016.(III.24.) a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998.(IV.30.) NM rendelet
- 37/2014.(IV.30.) EMMI rendelete a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás egészségügyi előírásokról

Szakmai irányelvek, módszertani levelek

- Folyamatos napirend a bölcsődében. Módszertani levél. Bölcsődék Országos Módszertani Intézete, Bp.1982
- Bölcsődei adaptáció. Módszertani levél. In: Előadások- közlemények dokumentumok. Módszertani levelek, irányelvek. Bölcsődék Országos Módszertani Intézete, Bp.1982

- Szülővel történő fokozatos bölcsődei beszoktatás. Kiegészítő módszertani útmutató a fokozatos beszoktatás c. módszertani levélhez. Bölcsődék Országos Módszertani Intézete, Bp. 1982
- Útmutató a bölcsődei gondozónők családlátogatásához. Bölcsődék Országos Módszertani Intézete, Bp 1989
- Játék a bölcsődében. Módszertani levél. Bölcsődék Országos Módszertani Intézete, Bp. 1997
- Az egészséges csecsemő táplálásának irányelvei (ajánlás). (Az Országos Csecsemő- és Gyermekegészségügy Intézet által 1994- ben összeállított, „az egészséges csecsemő táplálásának irányelveiről” c. viselő 47. számú módszertani levél helyébe lép. 2011
- Korai fejlesztés a bölcsődében. Módszertani levél. Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Bp. 2003
- A család és a bölcsőde kapcsolata. Módszertani levél. Kézirat. Magyar Bölcsődék Egyesülete, Pedagógus- Pszichológus Tagozat anyaga 2007
- A bölcsődei nevelés–gondozás országos alapprogramja – SZMI 2008.
- A bölcsődei nevelés–gondozás szakmai szabályai – SZMI 2009.

Intézményi szabályzatok

- Szervezeti és Működési Szabályzat
- Felvételi Szabályzat
- Adatkezelési Szabályzat
- Érdekképviselői Fórum Szabályzata

2. HELYZETELEMZÉS

A bölcsőde városunk kertvárosi környezetében, nyugodt, csendes helyen, a hatályos jogszabályoknak megfelelően került kialakításra. Az épület eredetileg két csoportos óvodaként funkcionált.

A megújult épületrész ideális környezetet nyújt a 0-3 éves gyermekek gondozásához, és neveléséhez. Vannak ugyan folyamatos megoldásra váró feladatok, jelenleg adottak a működéshez elengedhetetlenül szükséges feltételek. Gyermekeink családi házas területen, lakótelepen, illetve sorházi lakásokban, eltérő anyagi feltételek között élő családokból érkeznek a bölcsődébe.

3. A BÖLCSŐDE HITVALLÁSA

Pedagógiai hitvallásunk

Biztonságérzetet nyújtó, érzélem gazdag környezet kialakítása, melyben a gyermek saját képességei szerint fejlődhet, megízlelheti az önfelelt aktív játék örömét, mely képessé teszi a későbbi élet során a kreatív továbbfejlődésre, élmény és fantázia világa gazdagodhat, és kialakulhat az esztétikum iránti érzékenysége. A bölcsődei nevelésben nagyon fontos a személyre szóló bánásmód, mely a gyermekek egyéni sajátosságához és igényeihez igazodó gondozást és nevelést jelent. Ebben a folyamatban nincs kiinduló és elérendő fejlettségi szint, hiszen a bölcsődei felvételnek sincsenek tanult fejlettségi kritériumai (pl.: nem kell tudni önállóan enni, szobatisztának lenni, beszélni stb.). Arra törekszünk, hogy a gondjainkra bízott gyermekekből a körül ölelő világra nyitott, érdeklődő, fogékony, önállóan gondolkodni tudó emberek váljanak. Ezen tulajdonságok megszerzése közben sajátíthatják el a társadalmi együttélés alapvető szabályait, mely a későbbiekben segíti a társadalomba való beilleszkedésüket. Az élet első éveiben ezt csak az egyéni fejlődési ütemükhöz igazodó fejlesztéssel lehet elérni.

A kisgyermeknevelő, mint modell

A jó kisgyermeknevelő: örömét leli magában a gondoskodásban és annak eredményében. Rendelkezik a figyelem összpontosításának és megosztásának képességével, jó hallási és látási emlékezzettel, áttekintőképesség és megfelelő munkaszervezési adottságokkal. Kiegyensúlyozott, nyugodt, mozdulatai lágyak, puhák és finomak. Legfontosabb „munkaeszköze” az érték, mivel mindent, amit tesz, azt valamilyen érték jegyében teszi, illetve minden tette értékhordozó és értékközvetítő. Kisgyermek korban különösen, és a későbbi életkorban is, a példa a leghatásosabb nevelő erő egyike. A nevelő-

gondozó személyisége különösen meghatározó, hiszen a gyermek kritikátlanul, válogatás nélkül utánoz, a szeretett és érzelmileg hozzá közel álló felnőtt kedvéért. A kisgyermeknevelő biztonságot és harmóniát sugárzó egyénisége, feltétlenül hatni fog a gyermeki személyiség fejlődésére. Napközben helyettesítenie kell az anyát, a biztonságérzetet öleléssel, simogatással és szeretgetéssel kell biztosítani. El kell fogadnia, hogy nemcsak ő irányíthatja a gyermeket, hanem a gyermek is hat rá. Kapcsolatuk aktív és kölcsönös. Ez a nevelői magatartás feltételezi az önállóságot, a rugalmasságot, a döntési- és helyzetfelismerő képesség meglétét.

4. HUMÁN ERŐFORRÁS

A bölcsőde dolgozói

Munkakör	Név	Szakképesítés	Bizonyítvány száma, kelte
Szakmai vezető	Soósné Záluszkai Mária	Általános csecsemő és gyermekgondozónő	A-31/1974 1974.06.21.
		óvónő	1979.01.30. 3876/1979
		közoktatási vezető	196/2003. 2003.01.17.
Kisgyermeknevelő	Gál Zoltánné	csecsemő és kisgyermeknevelő-gondozó	P94B100056, 2010.06.04.
	Katóné Labáth Mónika	kisgyermek gondozó nevelő	CXBB763125, 2015.03.23
Bölcsődei dajka	Dunai Antal Tiborné	8 általános	

Bölcsődénk, a törvényi előírásoknak megfelelő végzettségű és létszámú határozatlan időre szóló közalkalmazotti jogviszonyban alkalmazott dolgozóval rendelkezik. Dolgozóink a szociális munka etikai kódexe szerint végzik tevékenységüket, aláírásukkal igazolták, hogy ismerik és betartják tartalmát. A nem kisgyermeknevelő munkakörben alkalmazott dolgozók akkor tudják eredményesen segíteni a munkát, ha látják helyüket, szerepüket a bölcsőde egészében. Olyan empátikus képességgel kell rendelkezniük, amely alkalmassá teszi őket arra, hogy megfelelő társaik legyenek a kisgyermeknevelőknek a gyermeki személyiség kibontakoztatásában. Megfelelő szintű folyamatos tájékoztatás után tudniuk kell milyen célok érdekében, hogyan kívánják a kisgyermeknevelők a gyermekcsoport nevelését és gondozását megvalósítani, és ennek megfelelően járuljanak hozzá a nevelés-gondozás eredményességéhez.

A napi munka kihívásainak csak olyan munkatársi közösség tud megfelelni, ahol

meghatározó elem a megbízhatóság, a kiszámíthatóság, a jó munka- helyi légkör. Alapvető feltétel, a közös felelősségvállalás, az arányos munkamegosztás. Fontosnak tartjuk a munkakörök által támasztott elvárások, igények, valamint a munkát végzők attitűdje közötti minél tökéletesebb összhang megteremtését, a szervezeti és egyéni célok összekapcsolását.

A szakmai felkészültség, biztosításának módja, formái

Képzés, továbbképzés:

A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységet végző szakemberek számára kötelező a szakmai továbbképzés, melyet a 1993. évi III. Törvény szabályoz, a részletes szabályokat a 9/2000. (VIII.4.) SZCSM rendelet tartalmazza. Rendelet írja elő a személyes gondoskodást végzők továbbképzési kötelezettségét és a teljesítés lehetőségét. A képzési ciklus alatt felsőfokú végzettség esetén 80, egyéb szakképesítés esetén 60 továbbképzési pontot kell megszerezni. A kötelező továbbképzések tervezése a fentiek figyelembevételével, előre meghatározott ütemterv alapján történik. A továbbképzések témáinak kiválasztásánál lehetőséget biztosítunk a kisgyermeknevelők érdeklődési körének megfelelően. Továbbképzési ütemterv alapján szervezzük a szakemberek részére a továbbképzéseken való részvétel biztosítását.

- 2016. január 1-jétől pedagógus életpálya kiterjesztése a bölcsődei szakdolgozókra, akik szakképesítésük mellett felsőfokú végzettséggel rendelkeznek.
- Az Nmr.176 §- sal egészül ki: bölcsődei dajka munkakör, melynek 2018.dec.31.-ig kell megfelelni

Önképzés:

A munkájára igényes szakember rendszeresen képezi magát. Ehhez a bölcsőde biztosítja az, Internet használatának lehetőségét, audiovizuális eszközöket.

5. DOLOGI – TÁRGYI FELTÉTELEINK

Csoportszoba: berendezése a gyermekek egészséges fejlődését biztosítja, kielégíti mozgás és játékigényüket. A bútorok, a mozgásfejlesztő eszközök megfelelő méretűek. A csoportszoba berendezésénél, a játékok kiválasztásánál a gyermekek életkori sajátosságait, eltérő igényeit is figyelembe vettük.

Átadó helyiség: alapterülete és felszereltsége megfelelő. Minden gyermek részére jellel ellátott bölcsődei öltözőszekrényt biztosítunk.

Fürdőszoba: felszereltsége megfelel a napjainkban kívánatos gondozási- és nevelési igényeknek.

Só - szoba: az óvodai csoporttal megosztva használt só-szoba a gyermekek egészségét

szolgálja, szervezett formában, hetente 2- alkalommal 25-30 percet tartózkodnak a helyiségben.

Játsszókert: A bölcsőde kertjében a kisgyermek életkori sajátosságának megfelelő udvari játékok találhatók. A homokozó a legkisebbeknek való változatban készült. Udvarunkon motorozó domb, és a nyári nagy melegben használható vízpermetező is van. Rossz idő esetén, a teraszon tudnak a gyermekek levegőzni

6. A BÖLCSŐDE ALAPFELADATA

Bölcsődénk alaptevékenysége napközbeni ellátást nyújtani a gyermekek számára, a szülők munkaideje alatt, továbbá a 3 éven aluli gyermekek gondozása - nevelése, harmonikus testi-szellemi fejlődésének segítése az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével. A fenntartói döntés alapján a nyitvatartási idő- napi 10 óra. Ennek megfelelően bölcsődénk hétfőtől – péntekig, 7-től – 17-ig fogadja a gyermekeket. Bölcsődénk alapító okirat szerint 10 gyermek számára biztosít napközbeni ellátást. „A bölcsőde a gyermekjóléti alapellátás része, a családban nevelkedő – 20 hetestől – 3 éves korú – gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését végző intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, a bölcsődei gondozási-nevelési év végéig maradhat a bölcsődében. Amennyiben még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. élet-évének betöltését követő augusztus 31-ig tovább gondozható a bölcsődében.” (15/1998 (IV. 30.) NM r. 35. § (2) 36. § (2)). A bölcsőde vállalhatja a hat éven aluli sajátos nevelési igényű gyermekek gondozását. (15/1998. (IV.30.) NM r. 35 §. (3) bekezdés.) A szakmai program figyelembe veszi a bölcsődékben folyó nevelő-gondozó munka szakmai alapelveit.

7. A BÖLCSŐDE EGYÜTTMŰKÖDÉSE

Intézményen belüli együttműködés

A bölcsőde és óvoda egy intézményegységként működése lehetőségeket, biztosít a 20 hetes kortól 6-7 éves korig történő folyamatos, egymásra épülő fejlesztésre. Az óvoda mindenkor épít a bölcsődében folyó nevelő-gondozó munkára. A gyermekek bölcsődés társaikkal a megszokott közösségben kezdenek el az óvodai életet. A bölcsőde-óvoda mindennapjaiban, rendezvényeiben és ünnepeiben is egy közösséget alkot.

Más intézményekkel történő együttműködés

A kompetenciahatárok kölcsönös tiszteletben tartásával kooperatív kapcsolatok kialakítására törekszünk mindazokkal az intézményekkel, melyekkel a gyermekek érdekében a családok is kapcsolatba kerülnek:

- Védőnői Szolgálat;
- Házi Gyermekorvosi Szolgálat;
- Gyermekjóléti Szolgálat;
- Alapszolgáltatási Központ;
- Gyámhatóság;
- Nevelési Tanácsadó;

8. A BÖLCSŐDEI NEVELÉS – GONDOZÁS

A bölcsődei nevelés – gondozás célja

A családban nevelkedő kisgyermek számára a családi nevelést segítve, napközbeni ellátás keretében elősegíteni a harmonikus fejlődést. A hátrányos helyzetű (szegény, periférián élő) családok gyermekei esetében a hátrányok és következményeinek enyhítése. SNI gyerekek esetében a gondozásba ágyazott fejlesztés formájában segíteni a rehabilitációt és rehabilitációt (ezek segítik az egyenlő esélyekhez jutást, a társadalmi beilleszkedést). A fentieket figyelembe véve bölcsődénk célja a gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítése, személyiség fejlődésének elősegítése, mely a tevékenységek által, és a tevékenységeken keresztül történik.

A bölcsődei nevelés – gondozás alapelvei

- A család rendszerszemléletű megközelítése
A család rendszerszemléletű megközelítése értelmében a bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. Az interakciós mintákat kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről, gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása által a szakember hozzájárulhat a család életminőségének javításához.
- A koragyermekkor intervenció szemlélet befogadása
A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató funkcióját tekintve alkalmas szintér a koragyermekkor intervenciószemlélet alkalmazására. Aminek értelmében a kisgyermeknevelő feladata esetlegesen felmerülő fejlődési elmaradások felismerése jelzése.
- A családi nevelés elsődlegességének tisztelete
A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Munkánk során a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva, veszünk részt a gyermek gondozásában, nevelésében. Ahol szükséges, családi nevelés hiányosságainak kompenzálására törekszünk.

- *A gyermeki személyiség tiszteletének elve*
A gyermeket, mint fejlődő személyiséget ráutaltsága miatt különleges védelem illeti meg. A bölcsődei nevelés-gondozás érték közvetítő és értékteremtő folyamat, fontos feladatunk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása, mellyel a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődését segítjük elő. Tiszteletben tartjuk a gyermekek alapvető emberi jogait és szabadságjogait.
- *A nevelés és gondozás egységének elve*
A gondozás és a nevelés elválaszthatatlan egységet alkotnak. A nevelés tágabb, a gondozás szűkebb fogalom: a gondozás minden helyzetében nevelés is folyik, a nevelés helyzetei azonban nem korlátozódnak a gondozási helyzetekre.
- *Az egyéni bánásmód elve*
Őszinte érdeklődéssel fordulunk minden kisgyermek felé. Támogatjuk és erősítjük pozitív megnyilvánulásait. Szeretetteljes odafordulással és a megfelelő környezet kialakításával segítjük fejlődését, miközben figyelembe vesszük életkori és egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi pszichés és fizikai állapotát. Figyelmet fordítunk arra, a gyermek érezze, hogy a róla gondoskodó felnőtt elfogadja őt, még akkor is, ha esetleg lassabban fejlődik, ha sajátos nevelési igényű, esetleg nehezen kezelhető. A családok vallási, nemzetiségi, etnikai, hovatartozását, hagyományait tiszteletben tartva segítjük a gyermekek identitástudatának kialakulását, fejlődését.
- *A biztonság és stabilitás elve*
A gyermek személyi- és tárgyi környezetének állandósága („Saját gyermek” rendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, mely alapul szolgál a megfelelő tájékozódáshoz és a jó szokások kialakulásához.
Napirendünk folyamatossága, a nap során történő ismétlődések és az egyes mozzanatok egymásra épülése állandóságot biztosítanak a kisgyermeknek, ami fokozza biztonságérzetét. Fontosnak tartjuk, hogy a kisgyermek fokozatosan hozzászokjon az új helyzetekhez is, mely segíti őket az alkalmazkodásban, a szokások kialakulásában. A biztonságot nyújtó légkör természetesen magába foglalja a fizikai és pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.
- *Az aktivitás, az önállósulás segítségének elve*
A szeretet, az elfogadás és empátia fokozzák a gyermek aktivitás iránti vágyát. Biztonságos és tevékenységre motiváló környezet megteremtésére törekszünk, és elegendő időt biztosítunk próbálkozásaikhoz. Fontos számunkra a gyermek ösztönzése, megnyilvánulásainak elismerő, támogató, az igényekhez igazodó segítése.

➤ *Az egységes nevelő hatások elve*

Kisgyermeknevelőink – a közöttük lévő személyiségbeli különbözőségek tiszteletben tartásával – a gyermek elfogadásában, és öntevékenységének biztosításában egyetértének. Az alapvető erkölcsi normákat egyeztetik, és nézeteiket, nevelői gyakorlatukat egymáshoz közelítik.

➤ *A gyermek kompetencia készítésének támogatása*

Biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömét, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segíteni kell önálló kezdeményezéseiket, megteremtve ez által az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapját.

A nevelés - gondozás feladatai

➤ *Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása*

- A harmonikus testi és lelki fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése.
- A primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése.
- Az alapvető kultúrhigiénés szokások kialakulásának segítése, életkori igényeknek megfelelő napirend kialakítása.
- Szükség esetén speciális szakember bevonásával prevenciós és korrekciós feladatok ellátása.
- Testmozgás biztosítása a szabad levegőn.

Higiénés szabályok betartása:

- főétkezések előtti kézmosás,
- papír zsebkendő, papírszalvéta használata.
- fürdőszoba gondozásnál a higiénés szabályok betartása: pólózó asztal, bili, WC, kézi
- fertőtlenítése,
- a csoportszoba gyakori szellőztetése,
- havi 1 alkalommal, ill. szükség esetén, soron kívül játékmosás, fertőtlenítés,
- napi, heti, ill. szükség esetén, soron kívüli takarítás, fertőtlenítés,
- havi nagytakarítás, fertőtlenítés,
- kéthetente, ill. szükség esetén. soron kívüli ágyneműcsere,

- heti, ill. soron kívüli törölközőcsere.

Prevenció:

- vitaminellátás: naponta nyers zöldség vagy gyümölcs fogyasztása,
- gyermekfogászat: cukorfogyasztás csökkentése, rágásra nevelés, víz fogyasztása,
- kínálással a vízfogyasztás ösztönzése, növelése,
- 2 éves kor: szájöblítés,
- 2 és fél év körül: fogkrém nélküli fogmosás,
- 3 éves kor körül: gyermekfogkrémmel végzett fogmosás, példaadással.

➤ *Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése*

- Derűs légkör biztosítása, adaptációval járó nehézségek csökkentése.
- Szoros személyes kapcsolat kialakítása a kisgyermeknevelővel.
- Egyéni szükségletek kielégítése, az „én tudat” fejlődésének segítése.
- Bizalmon és elfogadáson alapuló kapcsolatok kialakulásának segítése, az együttélés szabályainak, elfogadásának, az empátia és tolerancia fejlődésének támogatása.
- Közös élményszerzési lehetőségek biztosítása.
- Kommunikatív képességek fejlődésének segítése (meghallgatás, értő figyelem, kérdések megválaszolása).
- Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése többletfigyelem ráfordításával, szükség esetén szakember bevonásával.

➤ *A környezeti nevelés a bölcsődében*

A bölcsődei környezeti nevelés célja, hogy a gyermek és környezete között megfelelő összhangot teremtsünk. Ezt elsősorban a gyermek környezettel kapcsolatos ismereteinek bővítésével próbáljuk megvalósítani, mert a megszerzett ismeretek készítetik az egyént a későbbiekben egy tudatos környezettisztelő magatartás tanúsítására. Az ismeretek bővítése mellett nagyon fontos a megfelelő példa biztosítása. A környezeti nevelés, alapozó jellegű. A nevelés célja és feladata, hogy olyan szokásokat, szokásrendszereket, viselkedési/magatartási formákat alakítson ki, amelyek meghatározóak a természetes és az ember által létrehozott környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában.

Környezeti nevelés:

- környezet tisztántartása, ápolása
- személyes higiénia, test higiénia, tisztálkodási igény kialakítása
- pszichoszomatikus kondíció
- akaratfejlesztés, stresszt tűrő képesség növelése
- a konfliktusos szituációk kezelése, tűrőképesség növelése
- pozitív/optimizmusa szemlélet
- egészséges életmódra nevelés, amely tudatossá teszi a megfelelő magatartási formákat
- mikrokörnyezet értékrendjének kialakítása, amely segíti az előbbi magatartásforma
- kiválasztását
- egészséges életmód választásához szükséges lehetőségek biztosítása

Ismeretek bővítése elméleti szinten

- állatok, növények megismertetése
- időjárás megismertetése
- évszakok jellemzőinek megismertetése
- járművek megismertetés

➤ *Gyermekvédelem*

A bölcsőde gyermekvédelmi feladatait, a gyermekvédelmi-felelős óvoda- pedagógus útmutatásai szerint végzik a kisgyermeknevelők.

Feladatok:

- A veszélyeztetettség felismerése, jelzése.
- A gyermekbántalmazás jeleinek felismerése, jelzése.
- A fejlődés elmaradásának felismerése.
- A veszélyeztettséget előidéző okok feltárása, dokumentálása, jelzése a Gyermekjóléti Szolgálat felé.

➤ *Eltérő nevelési igényű gyermekek nevelése – gondozása*

Az eltérő nevelési igényű gyermekek spontán integrációval kerülnek bölcsődénkbe, a nevelés – gondozás során ismerjük fel az átlagostól eltérő fejlődést.

A kisgyermeknevelők feladatai:

- A fejlődés figyelemmel kísérése, rögzítése, a bölcsőde orvosával a

tapasztalatok megbeszélése. Szükség esetén a szülő tapintatos tájékoztatása, szakvizsgálatra javaslat. Szakértői vélemény alapján gyógypedagógus szakember végzi a fejlesztést.

- Az óvoda gyógypedagógusával, fejlesztőpedagógusával való kapcsolattartás, az egyéni fejlesztés egyeztetése, folyamatos információ csere kialakítása.

➤ *Kiemelt helyi feladatok*

Kiemelten foglalkozunk a művészeti és esztétikai neveléssel, ezen belül az énekzene, irodalom és vizuális alkotó tevékenységekkel. Feladatunknak érezzük, hogy már bölcsődés korban is lehetőséget biztosítsunk a különböző művészeti ágak megismerésére, a zene és az alkotó tevékenységek megszerettetésére. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek életkori sajátosságaiknak megfelelően megismerhessék, kézbe vehessék mind a hangszereket, mind az alkotó tevékenységek eszközeit.

- *Zene*

Az állatokról, virágokról szóló népdalok, altatók, hangutánzó dallamok alkalmasak arra, hogy a kisgyermek zenei érdeklődést felkeltsék. Testközelbe visszük az eszközöket, a gyermekek megismerhetik a különböző hangszerek hangját, formáját, nevét.

- *Irodalom*

A vers, mese nagy hatással van a kisgyermek érzelmi-, értelmi- és szociális fejlődésére. A verselés, mesélés, képeskönyv nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, így a kisgyermek számára alapvető érzelmi biztonság egyszerre feltétel és eredmény. A bölcsődében a népi és az irodalmi műveknek egyaránt helye van. A helyzetek alakítását, alakulását a gyermekek pillanatnyi érzelmi állapota és ebből fakadó igényei befolyásolják elsősorban. A mesélés a kisgyermek mentális egészségének elmaradhatatlan eleme. A mese, a gyermekvers bábbal történő kísérése még szemléletesebbé teszi a gyermek számára az irodalmi élmény befogadását.

- *Alkotó tevékenység*

A gyermekek számára biztosítjuk, hogy szabadon rajzolhassanak, festhessenek, ragaszthassanak és gyurmázhassanak. A feltételek biztosításánál figyelembe vesszük a gyermekek fejlettségi szintjét. Az alkotó tevékenységhez minden lehetséges anyagot és eszközt felhasználunk: ceruza, ecset, főzött gyurma, parafa dugó, szivacs, kréta, zsírkréta, fa, kő, termény, különböző színű és minőségű papír. A tevékenységek kezdeményezésénél alkalmazkodunk az aktualitásokhoz, évszakokhoz, ünnepekhez.

- *A természet tevékeny megismerése*

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a közvetlen és tágabb

természeti – emberi - tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul ki a természethez.

A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek. Felismeri a mennyiségi, alakú, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.

A kisgyermeknevelő feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését, biztosítson alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.

A természeti környezet alaposabban megismerhető, ha a bölcsődébe is behozhatók olyan természetes anyagok, amik nem tartoznak a játékkészlethez:

- termények, kavicsok, toboz
- zöldség, gyümölcs – gyümölcsnap
- levelek, termések, vesszők, gyökerek – ragasztás, nyomdázás, festés
- évszakok megismerése: időjárás, színek, fák levelei, termések, virágok, állatok, stb.
- könyv

Ezek elősegítik azt, hogy a gyermekek az őket közvetlenül körülvevő és a tágabb természeti, társadalmi környezetről életkoruknak megfelelő, biztonságos eligazodást és tájékozódást, tapasztalatokat szerezzenek.

A természet megismertetésével a gyermekek élmény és fantáziavilága gazdagodik, kialakul az esztétikum iránti érzékenységük, fejlődik kommunikációjuk, tág teret kap a belülről fakadó motiváció, kreativitás, kialakul bennük a természet szeretete / nem tördelik le az ágakat, nem tépdetik a virágokat, nem tapossák el a bogarakat stb. / fejlődik én-tudatuk, nyitottabbá, érdeklődővé válnak környezetükkel szemben.

A kisgyermeknevelők havonta rövid „foglalkozási tervezetet” készítenek: mit szeretnének megvalósítani, és hogyan, majd hónap végén összefoglalót készítenek a nevelői program megvalósulásának folyamatáról. A havi tervezet a faliújságra is ki van függesztve, így a szülők is folyamatosan figyelemmel kísérhetik a gyermekek tevékenységét. Az alkotásaik / rajz, ragasztás, nyomdázás, gyurmázás által / jól látható helyen megtekinthetők a szülők számára.

A nevelés – gondozás főbb helyzetei

A gondozás és a játék a bölcsődei élet egyenrangúan fontos helyzetei, melyekben lényeges a gyermek szabad aktivitás iránti igényének és kompetencia érzésének erősítése.

A csecsemő és a kisgyermek nevelésének legfontosabb területe a gondozás. A gyermek elsősorban ezekben a helyzetekben van kettesben gondozójával, aki ilyenkor nyújthatja neki azt a megkülönböztetett figyelmet, amelynek talaján a jó kapcsolat kialakulhat. A gondozás és a nevelés egységet alkot, valamennyi helyzetben biztosítjuk a gyermek számára, hogy érdeklődésének, pillanatnyi pszichés szükségletének megfelelően ismerkedhessen tárgyi és személyi környezetével. A gondozás bensőséges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és a gyermek között, amelynek elsődleges célja a gyermek testi szükségletének kielégítése. A személyes és szociális kompetencia kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek a kezdetektől aktívan részt vehessen a gondozási helyzetekben, szabadon próbálkozhasson, érezve a kisgyermeknevelő figyelmét, biztatását, támogató segítségét. A gondozás jelentősen befolyásolja a szokások kialakítását és az önállósodást. Lényeges az elegendő idő biztosítása, mivel az egyes mozzanatok megtanulása hosszú gyakorlást igényel. A gondozás jelentősmértékben befolyásolja a szokás kialakítást és az önállósodást.

Különös gondot fordítunk a kommunikáció érzelmi töltésére, mivel a kisgyermeknevelőnek a gyerekekről adott jelzései kihatnak az önelfogadásra és a pozitív énkép kialakulására, melyek nagymértékben befolyásolják a személyiség egészséges alakulását.

*„A játék a gyermek útja a világ megismerése felé,
amelyben él és melyet megváltoztatni hivatott.” (Gorkij)*

Az ismeretek átadásának másik színtere a játéktevékenység, mely végigkíséri az embert egész élete során, s közben elősegíti a testi, az értelmi, az érzelmi és a szociális fejlődését. Személyiségformáló erejét csak úgy lehet megtartani, ha megfelelő szakmai tudás birtokában, a gyermek érdekeit mindig szem előtt tartva, a személyi- és tárgyi feltételek biztosítása mellett szervezzük meg a játék feltételeit. A játék a gyermekkor legfontosabb spontán és önkéntes tevékenysége, a fejlődés fontos tényezője. Belsőleg motivált viselkedés, amelyet nem irányít az elvárásoknak való megfelelés igénye. A játék, a társas kapcsolatok fejlődésének színtere. Az együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését. A játék olyan komplex tevékenységforrás, melyet a kisgyermeknevelőnek tudatosan kell felhasználnia a nevelés folyamatában, célja eléréséhez.

➤ *A kisgyermeknevelő feladatai a játékkal kapcsolatban:*

- nyugodt légkör biztosítása, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése
- elegendő eszköz, idő, és hely biztosítása

- igény szerint kezdeményezés, és szerepvállalás a játékban
- közös élményszerzési lehetőségek (együttjátás) biztosítása
- a gyermeki játék önállóságának biztosítása

➤ *A játéktevékenységhez szükséges eszköztárunk:*

- manipulációs játékok (textil, gumi, műanyag)
- építő, konstruáló játékok (műanyag, fa)
- utánzó, és szerepjátékok eszközei
- képességfejlesztő játékok
- nagymozgásokat fejlesztő játékok
- udvari játék eszközök

A játék és a tanulás kisgyermekkorban teljes mértékben összekapcsolódik. Minden tapasztalat vagy információszerzés tanulás, mely folyamatos, jellemzően utánzásos, spontán tevékenység. A fejlesztés nem direkt módon történik, hanem a lehetőségek megteremtésével. Az új ismeretek nyújtását a gyermek spontán, önként választott felfedező játékainak rendeljük alá. Legfőbb célkitűzésünk a több érzékszervet igénybe vevő tapasztalás és sokoldalú cselekedtetés, a közvetlen környezet folyamatos megismertetése. Miután a gyermek a világot komplex módon érzékeli, a tanulás során is komplex fejlesztések rendszerén keresztül jut el hozzá az, ami számára a világból megismerhető, befogadható ismeretet jelent. A bölcsődei nevelés során olyan képességeket fejlesztünk, amely képessé teszi a gyermeket a tanulásra.

9. NAPIREND

A harmonikus, biztonságot nyújtó bölcsődei élet megteremtéséhez nyújt segítséget a folyamatos és rugalmas napirend, mely egyszerű, a kisgyermek számára könnyen kiismerhető, követhető, kiszámítható. A folyamatos és rugalmas napirend kialakításával a gyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt, folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását kívánjuk biztosítani. A napirendet csoportonként és évszakonként készítik el a kisgyermeknevelő a csoportvezető kisgyermeknevelő irányításával. Ehhez igazodva készül el a kisgyermeknevelők munkarendje. A folyamatos gondozáson belül az egymást követő események (tisztálkodás, étkezés, alvás) a gyermek biztonságérzetét, jó közérzetét teremtik meg. A gondozás mellett törekszünk arra, hogy minél több idő jusson a gyermeknek az önálló szabad tevékenységek megélésére, azaz a játék tevékenységre. A jól szervezett, folyamatos és rugalmas napirend a gyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt és folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását kívánja biztosítani. Ezzel teremtve meg a gyermek számára feltétlenül szükséges biztonságérzetet, kiszámíthatóságot, a tevékenység és az

önállósodás lehetőségét .A napirenden belül, az egyes gyermekek igényeit úgy kell kielégíteni, hogy közben a csoportéletében is áttekinthető legyen a rendszer. A gyermekek tájékozódhassanak a várhatóeseményekről, felesleges várakozási idő nélkül. Ez biztosítja valójában a csoport belsőnyugalmát is. A folyamatos gondozáson belül, az egymást követőesemények (tisztálkodás, étkeztetés, alvás, pihenés) kiszámíthatóságot, jó közérzetet alakítanak ki a gyermekben. A napirend kialakításának további feltételei, a személyi állandóság, a megfelelő tárgyi feltételek és eszközellátottság, a jó munkaszervezés, a bölcsődei dajkával összehangolt munka.

Kisgyermek napirendje	
5³⁰- 8⁰⁰	Érkezés a bölcsődébe. Kézmosás, játéktevékenység a szobában.
8⁰⁰- 8³⁰	Reggelizés. Játéktevékenység a szobában, jó idő esetén, az udvaron.
8³⁰- 9¹⁰	Fürdőszoba-használat szájápolással gondozási sorrendben.
9¹⁰- 9³⁰	Játék a szobában, jó idő esetén, az udvaron.
9³⁰- 9⁴⁵	Tízórai
10⁰⁰-11⁰⁰	Felajánlott foglalkozás, játék, az udvaron vagy a szobában.
11⁰⁰-11³⁰	Bejövetel az udvarról, fürdőszoba használat
11³⁰-12⁴⁵	Ebédelés
12¹⁵-14³⁰	Alvás, pihenés
14³⁰-15⁰⁰	Ébredési sorrendben fürdőszoba használat. Csendes játék.
15⁰⁰-15²⁰	Uzsonna
15³⁰-17³⁰	Játék a szobában, jó idő esetén, az udvaron, hazamenetel

Az időszakos gyermekfelügyelet esetében a fentebb kiemelt témakörökből csak a nevelés –gondozás szellemisége érvényesül, egyéb szakmai/specifikus mélységek csak érintőlegesen jelennek.

Beszoktatás menete és ideje

A beszoktatás terén a szülővel együtt történő, legalább két hetes beszoktatásra törekszünk. Az anya vagy apa jelenléte biztonságot ad a kisgyermeknek, és megkönnyíti az új környezethez való alkalmazkodást. A beszoktatás ideje alatt a szülőknek és a gyermekeknek lehetősége van arra, hogy megismerhesse az intézményben dolgozókat, a szokásokat, kialakuljon az együttműködő, kölcsönös bizalmi viszony a család és a bölcsőde között.

A beszoktatás kezdeti szakaszában a gyermek édesanyjával vagy más gondviselőjével együtt tölt el rövidebb, hosszabb időt a bölcsődei csoportban. A kisgyermeknevelő a gyermek reakcióit figyelembe véve veszi át az anyától a gondozási műveleteket. A kisgyermek és a kisgyermeknevelő között fokozatosan kialakuló érzelmi kötődés segíti a gyermeket új

környezetének elfogadásában, jelentősen megkönnyíti a beilleszkedést a bölcsődei közösségbe, mérsékli az adaptáció során fellépő stressz reakciókat (sírás, tiltakozás, szülőhöz való fokozott ragaszkodás stb.) A beszoktatás előre megtervezett beszoktatási ütemterv alapján történik. A beszoktatás ideje alatt a kisgyermeknevelők munkarendje úgy van kialakítva, hogy az anya bölcsődei tartózkodása idején figyelemmel kísérhesse az anya - gyermek kapcsolatát és minél több információt szerezhessen a gyermek nevelésével, gondozásával kapcsolatosan.

„Saját kisgyermeknevelő” rendszer

A saját kisgyermeknevelő rendszer a személyi állandóság elvén nyugszik. A saját kisgyermeknevelő szoktatja be a gyermeket a csoportba, személye nem változik a gyermek bölcsődei tartózkodása alatt. A csoport gyermekeinek egy része 6-7 gyermek tartozik egy kisgyermeknevelőhöz. Ezeket a gyermekeket a saját kisgyermeknevelőjük neveli-gondozza, ő kíséri figyelemmel fejlődésüket, arról vezeti a feljegyzéseket. Így több figyelem jut a gyermekekre, lehetőség nyílik az egyéni bánásmódra, a kisgyermeknevelő jobban megismeri a „saját” gyermeke egyéni igényeit, szokásait, problémáit.

10. GYERMEKÉLELMEZÉS

A gyermekek bölcsődei étkezését a Centrál - intézményegység biztosítja, az étlapot az ételmezésszervező készíti el, és a gyermekorvos ellenőrzi. A gyermekek ételmezése a modern táplálkozástudományi elvek szem előtt tartásával történik. Az étrend tervezésekor figyelembe vesszük, hogy a gyermek a bölcsődei minimum négyszeri étkezés alkalmával az ajánlott napi energia – és tápanyagtartalom 75%-át megkapja. Az étrendünk igazodik az életkori sajátosságokhoz, változatos, idényszerű, ízében összehangolt. Figyelembe vesszük a gyermekek egyéni igényeit, minden gyermek a saját szükségletének megfelelő mennyiséget fogyaszt el a felkínált ételből. Minél kellemesebb a gyermek számára a táplálkozás és az azzal kapcsolatos körülmények, annál jobb kapcsolata alakul ki azzal a felnőttel, aki a táplálékot nyújtja.

Térítési díj:

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997.évi XXXI. törvény 148.§(1)-(3), valamint (5) bekezdése alapján az intézményi ellátásért térítési díjat kell fizetni. A bölcsődében a fenntartó étkezésre a térítési díjat ma vonatkozó jogszabályi előírások szerint határozza meg.

11. A BÖLCSŐDEI ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA

A bölcsődei felvétel rendje

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, és a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet szerint a bölcsődébe a gyermek húszhetes korától harmadik életévének, fogyatékos gyermek az ötödik életévének betöltéséig, illetve annak az évnek a december 31-éig vehető fel, amelyben a gyermek a harmadik életévét, a fogyatékos gyermek az ötödik életévét betölti. Ha a gyermek a harmadik életévét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre és óvodai jelentkezését a bölcsőde orvosa nem javasolja, bölcsődében gondozható negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-ig.

Bölcsődénkbe azok a gyermekek vehetők fel, akik mezőhegyesi lakcímmel rendelkeznek, és életvitelszerűen Mezőhegyesen tartózkodnak. A felvétel a szülő írásbeli kérelme alapján történik. A felvételt nyert gyermekek szülei tájékoztatást kapnak a bölcsődei életről, és az igénybevétel további szabályairól, majd megkezdik gyermekük beszoktatását. A szülővel történő folyamatos beszoktatás biztonságot ad a gyermeknek, megkönnyíti az új környezethez való alkalmazkodást, a szülő önkéntes részvételén alapul. A kisgyermeknevelő tájékoztatja a szülőt, a beszoktatás idejéről, a szülő részvételének módjáról, az együttműködés formai és tartalmi követelményeiről. A beszoktatás optimális ideje két hét, de szükség esetén növelhető illetve csökkenthető. A beszoktatás az első héten a szülővel együtt történik, második héten már a szülő állandó jelenléte nélkül, rövidebb, fokozatosan emelt idővel.

➤ *A bölcsődei felvételt a szülő, illetve a szülő hozzájárulásával:*

- a körzeti védőnő
- a házi gyermekorvos
- a család- és gyermekjóléti szolgálat.

➤ *A bölcsőde olyan gyermekek gondozását tudja biztosítani, akiknek:*

- mindkét szülője munkaviszonyban áll, vagy
- szociálisan hátrányos helyzetben lévő családban élnek, így a családban történő nevelés
- nem biztosítja a gyermekek egészségét, testi – lelki szükségleteinek kielégítését,
- fejlődését, szocializációját vagy
- vállalkozói tevékenységet folytat, ami legalább 8 óra elfoglaltsággal jár.

12. A TÁJÉKOZTATÁS HELYI MÓDJA

Nyilvánosság

A szülők számára kötelességünk lehetőséget biztosítani arra, hogy bármikor nyomon követhessék gyermekük bölcsődei ellátását, ezáltal betekintést nyerhetnek a mindennapos nevelői, gondozói munkába. Alkalmat biztosítunk a bölcsődében használt dokumentációk megtekintésére, a Szervezeti és Működési Szabályzat, valamint a Szakmai Program megismerésére. A nyilvánosság a József Attila Általános Művelődési Központ honlapján (www.mezohegyesamk.hu) és közösségi oldalon feltüntetett információk által valósul meg.

➤ *A családi nevelés segítése, kapcsolattartás a szülőkkel*

A gyermekek egészséges szocializációja és személyiségfejlődése érdekében kiemelt szakmai feladat a család–bölcsőde közötti kapcsolat erősítése és a családi nevelés segítése. A családi és a bölcsődei nevelés közötti összhang, a szülők és a kisgyermeknevelők között kialakult bizalom, együttműködés elősegíti a gyermekek egészséges testi, lelki, szociális fejlődését.

Mindenkor nyitottak vagyunk a kisgyermekes családok számára. A szülők a bölcsődébe való jelentkezéskor széleskörű tájékoztatást kapnak a bölcsődei életről, szokásokról, szabályokról, a családlátogatás jelentőségéről, a beszoktatás módjáról. Megtekinthetik a gyermekek által használt helyiségeket, a játszóudvart. Megismerhetik gyermekük leendő kisgyermeknevelőjét.

Bemutakozó szóróanyagokon, honlapon, faliújságokon nyújtunk információt az ellátásról, a helyi szakmai programokról. A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, mindegyik más–más szerepet tölt be, ezért párhuzamosan minél többet alkalmazunk közülük.

A közös élmények, az emberi kapcsolatok és a tapasztalatok, a tájékozottság nagy mértékben hozzájárul a szülői hatékonysághoz, segíti a családi nevelést és a gyermekek fejlődését.

➤ *Szülői értekezletek*

A bölcsődevezető a felvétel alkalmával, később a napi csoportlátogatások, az egyéni beszélgetések és a szülői értekezletek alkalmával tart kapcsolatot a szülőkkel. Az új szülők részére a beíratás és a felvétel közötti időszakban – kb. június első fele – tart tájékoztató jellegű szülői értekezletet. Bemutatja a bölcsődét, a kisgyermeknevelőket, a bölcsődeorvost, és a többi szakembert. Ismerteti a szakmai programot, a házirendet, válaszol a szülők kérdéseire. Ezt követően a gyermek leendő csoportszobájában, a kisgyermeknevelők vezetésével folytatódik a beszélgetés. Megbeszélik a családlátogatások időpontját, a beszoktatások idejét. Az óvodába

távozó gyermekek szüleinek az óvodai beiratkozások előtt szervezünk értekezletet, melyre meghívjuk a bölcsődével kapcsolatot tartó óvodák pedagógusait. A bölcsődevezető évente több alkalommal szervezhet szülői értekezletet a szülőket érintő kérdésekről.

➤ *Családlátogatás*

A gyermek felvételét megelőzően – optimális esetben a beszoktatás előtt egy vagy két héttel – a szülőkkel megbeszélte időben végzi a gyermek kisgyermeknevelője, az erről szóló módszertani útmutató alapján. A családlátogatás célja a gyermek megismerése a számára biztonságot nyújtó otthoni környezetben, és a kapcsolatfelvétel a gyermekkel, a családdal. A szülő vagy a kisgyermeknevelő kezdeményezésére a nevelési év közben is sor kerülhet ismételt családlátogatásra. Veszélyeztetett vagy védelembe vett gyermek esetében ajánlott védőnővel, családsegítővel együtt végezni. A látogatásokról feljegyzést ír a kisgyermeknevelő a gyermek dokumentációjába.

➤ *Szülővel történő fokozatos beszoktatás*

A három éven aluli gyermek természetes élettere a család. A hasonló korú társakkal való együtt nevelkedése nem a saját érdeke, hanem társadalmi igény. A bölcsőde feladata, hogy az igény kielégítése mellett csökkentse azokat a problémákat és nehézségeket, amelyeket a szülőktől való elszakadás és a környezetváltozás okoz. Ezt a célt szolgálja szülővel történő fokozatos beszoktatás, amit a szülőkkel egyeztetve tervezünk, végzünk. Ez a módszer lehetőséget ad arra, hogy a lehető legkíméletesebben történjen az elválás, és a gyermek biztonságban érezze magát az új környezetben. Az anya vagy az apa jelenléte a beszoktatás alkalmával megkönnyíti a gyermek számára az új környezet elfogadását, az alkalmazkodást, elősegíti a kisgyermeknevelővel való jó kapcsolat, érzelmi kötődés kialakulását. Mérsékeli az adaptáció során mutatkozó stressz-reakciókat (pl. sírás, tiltakozás, nyugtalanság, étkezési, alvási zavar, stb.). A kisgyermeknevelőt segíti a gyermek megismerésében, az egyéni bánásmód kialakításában. A szülők megismerhetik az ellátás minden részletét, közvetlenül láthatják a kisgyermeknevelő munkáját, nevelői magatartását, módszereit. A szülővel történő fokozatos beszoktatást módszertani levél alapján végezzük, rugalmasan alkalmazzuk, a gyermek és a szülő egyéni igényeinek figyelembe vételével.

➤ *Napi beszélgetések a szülővel*

Fontosnak tartjuk a kölcsönös tájékoztatást a bölcsődébe érkezéskor és a hazaadáskor. Érkezéskor a szülő nyújt információt az előző nap gyermekkel kapcsolatos eseményeiről, a gyermek egészségi állapotáról, az esetleges változásokról. Hazaadáskor a kisgyermeknevelő tájékoztatja a szülőket a gyermekről (hangulata, közérzete, társkapcsolat, beszéd, játék, mozgás,

étkezés, alvás, önállóság, stb.). Ügyelünk arra, hogy a beszélgetés ne a gyermek „feje felett”, hanem őt bevonva történjen. A napi beszélgetések formálják a kapcsolatot, erősítik a bizalmat, lehetővé teszik a gyermek és egymás minél teljesebb megismerését, a nevelés összehangolását.

➤ *Szülőcsoportos beszélgetések*

Ez a kapcsolattartási mód lehetőséget ad arra, hogy az adott gyermekcsoportoz tartozó szülők találkozassanak, és beszélgessenek valamely aktuális témáról a gyermekek fejlődésével, nevelésével kapcsolatban. A beszélgetések célja a családi nevelés segítése, a gyermekek egészséges személyiségfejlődésének, szocializációjának elősegítése. A beszélgetéseket kisgyermeknevelők vezetik. Évente legalább négy alkalommal szervezzük, a szülőkkel egyeztetett időben. A beszélgetések erősítik a jó kapcsolatot, a partneri együttműködést, a bizalmat. Szülői közösségek alakulnak ki. A beszélgetés egy, másfél óras ideje alatt – szükség esetén – gyermekfelügyeletet biztosítunk a bölcsődében.

➤ *Egyéni beszélgetések*

A hosszabb beszélgetést igénylő kérdések, nevelési problémák közös átgondolására kezdeményezheti a szülő, a kisgyermeknevelő, a bölcsődevezető. A szakmai kompetencián túlmenő kérdésben kérhető egyéb szakember közreműködése. A beszélgetés nyugalmát, zavartalanságát biztosítjuk.

➤ *Üzenő-füzet*

Nem pótolja a személyes, közvetlen kapcsolatot, a napi interakciós helyzeteket, kiegészíti és megerősíti azokat. Tájékoztatást ad a szülőknek a gyermek fejlődéséről, kisgyermeknevelő szakmai munkájáról, módszereiről, empátiás készségéről. Hozzájárul a szülő és a kisgyermeknevelő közötti jó kapcsolat, bizalom kialakulásához, a családi és a bölcsődei nevelés összehangolásához.

13. AZ ELLÁTOTTAK ÉS A SZOLGÁLTATÁST VÉGZŐK JOGAINAK VÉDELME

Gyermekvédelmi program

➤ *A bölcsődék gyermekvédelmi tevékenységi köre feladatai, a gyermekek napközbeni ellátásában.*

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról az 1997. Évi XXXI. Törvény rendelkezik. A bölcsődének és az ott dolgozó szakembereknek meghatározott feladatai vannak a gyermekvédelemmel kapcsolatban:

- gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok ismertetése, betartása, betartatása
- szociális feladatok feltételeinek biztosítása
- prevenciós megoldások és javaslatok kidolgozása egyéni bánásmód hatékony alkalmazása a gondozásban és a nevelésben
- együttműködés a Család- és Gyermekjóléti Szolgálattal és szakemberekkel, jó szakmai kapcsolatot tart a védőnővel, nevelési tanácsadóval
- humánus segítő ajánlások kidolgozása
- veszélyeztettség esetén a jelzőrendszer működtetése
- családlátogatás, a beszoktatás megszervezése
- a család élet és szociális körülményeinek megismerése, felmérése, együtt érző, gyorsan cselekvő, segítőkészség,
- harmonikus együttműködés a szülőkkel a gyermekek érdekében, segítő rendszerek felkínálása,
- jó házi rend, amely magába foglalja a szülők jogait és kötelezettségeit, és a gyermek jogait
- a szülői érdekképviselő működtetése
- a veszélyeztettséget előidéző okok feltárása jelzés a Gyermekjóléti Központ felé,
- dokumentálása,
- külső - belső védelem összehangolása
- gyermek - szülő tisztelet tapintat
- évente beszámolni a gyermekvédelemről
- családlátogatások, családokkal való együttműködés
- szülővel történő fokozatos beszoktatás
- házi rend, szülői és gyermeki jogok ismertetése
- nyílt nap lehetősége, szülők látogatása
- szülői érdekképviselő működtetése
- tanácsadás a rászoruló szülők részére

Az ellátottak jogainak védelme

Az Érdekképviselői Fórum célja a mélyebb megbeszélést igénylő szülő és kisgyermeknevelő közti konfliktus megoldása. A szülők és a kisgyermeknevelők érdekeit is demokratikus formában megválasztott képviselő védi. A további jogokat a Házi rend tartalmazza, melynek tudomásulvételét a szülők aláírásukkal igazolják.

A szolgáltatást végzők jogainak védelme

A bölcsődében, csak olyan személy állhat alkalmazásban, akivel szemben nem áll fenn - A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi. XXXI. törvény - kizáró tényezője. A jogokat és kötelességeket a Szociális Munka Etikai Kódexe tartalmazza, mely bárki számára elérhető és munkába lépéskor ismertetünk, tudomásulvételét aláírásukkal igazolják a dolgozók.

A bölcsőde dolgozóit és vezetőjét panasztétel esetén munkáltatójuk és fenntartójuk védelme illeti meg a kivizsgálási időszak végéig. A dolgozók személyes adatai - a személyes adatok kezelésére vonatkozó és titoktartási szabályok szerint kezeltek. Az alkalmazotti közösség munkaszervezése során különös figyelmet kap a család és házasság intézményének védelme. Különös védelem illeti továbbá a várandós anyát és a kisgyermeket nevelő anyát. A dolgozók érdekeinek figyelembe vétele nem befolyásolja hátrányosan a bölcsődei ellátásban, résztvevő kisgyermek érdekeit.

14. BÖLCSŐEI DOKUMENTÁCIÓK

A bölcsődevezető által vezetett dokumentáció

- Felvételi könyv (a felvételek függvényében folyamatosan);
- Statisztika - havi statisztika, éves statisztika, kedvezményezett gyermekek nyilvántartása;
- A gyermekek alapnyilvántartása, a térítési díjjal kapcsolatban (Gyermekvédelmi tv. szerint);
- Heti étrend tervezet az élelmezésvezetővel;
- Jelenléti kimutatás, távolmaradás, egyéb hiányzások, helyettesítések intézése;
- Szabadság nyilvántartás, engedélyezés;
- Elektronikus taj alapú nyilvántartás vezetése a KENYSZI (Központi Elektronikus Nyilvántartás) rendszerben.
- A dolgozók munkaköri meghatározása, alkalmassági vizsgálatok elrendelése, ellenőrzése;
- Továbbképzési kötelezettség nyilvántartás
- Munkaköri leírások készítése, frissítése;
- Létszám és bérgháztartással kapcsolatos feladatok;
- Szakmai képzések, továbbképzések nyilvántartása;
- Költségvetéssel kapcsolatos nyilvántartások vezetése;
- Tárgyi eszközök leltárba vétele, selejtezés, éves leltárkészítés;
- Szakmai ellenőrzések dokumentálása
- Belső szabályzatok készítése, felülvizsgálata

- Intézményi dokumentumok éves felülvizsgálata, aktualizálása (szakmai program, SZMSZ)
- Egyéb: évnyitó szülői értekezlet dokumentálása (jegyzőkönyv)

A kisgyermeknevelők által vezetett dokumentumok

- A bölcsődei gyermekek egészségügyi törzslapja - betétlapként az ún. "fejlődési napló" szerepel;
- A fejlődési napló" tartalmazza a családlátogatást, a beszoktatás menetét, a gyermek fejlődését 1 év alatt havonta, 1 -3éves korig negyedévente vezetve.
- Üzenő füzet
- Fejlődési táblázat
- Csoportnapló vezetése napi rendszerességgel;
- Napi jelenléti kimutatás vezetése a gyermekekről;
- Magasság - súlymérés táblázattal történő vezetése;
- Kisgyermeknevelői jellemzés a szakértői és egyéb szakvizsgálatokhoz;
- Egyéb: szülőcsoportos beszélgetések dokumentálása (jegyzőkönyv)

15. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A bölcsőde szakmai programja a 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 104§ (1) bekezdés d) pontjában foglaltak szerint, fenntartói legitimáció után lép életbe.

16. IRODALOMJEGYZÉK

1. Az egészséges csecsemő és gyermek fejlődése és gondozása. Szerk.: Dr. Pikler Emi. Medicina Könyvkiadó, Budapest, 1978.
2. Bölcsőde a családdal a kisgyermekért. Szerk.: Rónainé F. Mária. Családpolitikai füzetek, 1994.
3. Dr. Hagymási Katalin: Válogatás a nevelés néhány gyakorlati kérdéséhez. Bessenyei György Kiadó, Nyíregyháza, 1994.
4. Korintus Mihályné Dr. – Dr. Nyitrai Ágnes – Rózsa Judit: Játék a bölcsődében – módszertani levél. Kapocs füzetek. NCSZI, Budapest, 2003.
5. Keményné Dr. Pálffy Katalin: Bevezetés a pszichológiába. Tankönyvkiadó, Budapest, 1989.
6. Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan. Medicina Könyvkiadó, Budapest, 2004.
7. Intézményvezetők könyve. Szerk.: Paál György. Pénzügyi Tájékoztató Iroda Kft, 2008.

Melléklet

1. sz. Megállapodás